

INTEGRAREA SOCIALĂ A FEMEILOR SUPUSE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE, BENEFICIARE A SERVICIILOR DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Cristina CRUDU, asis. univ.,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Moldova

***Summary:** The social integration of women subjected to domestic violence, beneficiaries of social assistance services, is a complex, sustainable and interdisciplinary process. During the pandemic period due to the lack of adequate social protection packages during emergency/pandemic situations, women are at greater risk of being affected by social and economic shocks related to the measures that are introduced to reduce the pandemic/crisis situation. However, the exploitation of digital technologies offered service providers opportunities to provide online specialized services to victims and during the pandemic period, such as psychological counseling and psychosocial support, legal counseling, information, but in any case it created impediments in the process of their social integration.*

***Keywords:** social assistance of victims of domestic violence, social integration, domestic violence, female victim, social services.*

Violența față de femei și violența în familie reprezintă una dintre cele mai grave și răspândite infracțiuni cu care se confruntă societățile contemporane, lezând drepturile și demnitatea umană a membrilor acestora. Fenomenele respective persistă în toate statele lumii, indiferent de modul de organizare politică sau economică a acestora, bunăstarea societății, rasă, cultură. Abordarea acestor fenomene la nivel internațional este una holistică și multidimensională, solicitând implicarea diversilor actori, atât guvernamentali, cât și nonguvernamentali, precum și concursul experților independenți cum sunt însăși victimele acestor fenomene [2].

Accentul sporit asupra femeilor în cazurile de violență în familie este determinat de inegalitatea relațiilor de putere între femei și bărbați care s-a constituit de-a lungul perioadelor istorice. Raportată la fenomenul violenței în familie, inegalitatea relațiilor de putere dintre femei și bărbați are repercusiuni majore asupra calității vieții membrilor familiei, afectând în mod special femeile și copiii, precum și șansele acestora de participare la viața socială și economică.

Prevenirea și combaterea violenței în familie, ca element al politicii naționale de ocrotire și sprijinire a familiei, reprezintă o preocupare majoră a Guvernului Republicii Moldova [1]. Prin adoptarea legii-cadru cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie s-a făcut un pas important în crearea mecanismului instituțional și operațional de soluționare a cazurilor de violență în familie, marcând asumarea și implementarea de către Republica Moldova a angajamentelor internaționale de respectare a drepturilor omului.

În ultimii ani, Republica Moldova a realizat mai multe acțiuni orientate spre reducerea incidenței violenței în familie și împotriva femeilor, unele dintre cele mai importante fiind adoptarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie și semnarea, în februarie 2017 și ratificarea, la 14 octombrie 2021, Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (2011), cunoscută și sub denumirea de Convenția de la Istanbul. Totodată, în anul 2018, Guvernul Republicii Moldova a aprobat Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018- 2023 și Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia [4].

În ciuda faptului că violența în familie și în special violența împotriva femeii constituie de câteva decenii un subiect de dezbatere, comunitatea internațională nu a reușit, până în prezent, să pună capăt acestei forme extrem de distructive. Violența în familie este o problemă complexă,

care implică atât protecția integrității personale a victimelor, cât și protejarea intereselor lor sociale comune, precum libertatea și democrația.

Violența în familie constituie un fenomen reflectat în ziua de azi prin prisma reglementărilor legale, iar înaintarea și examinarea unor asemenea cazuri determină o procedură complexă, cu aspecte specifice. Adoptarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie vine să reglementeze momente, care, deși nu sunt perfecte, totuși necesită o interpretare a acestora. Ca parte din politica națională de ocrotire și sprijinire a familiei, prevenirea și combaterea acestui flagel reprezintă o problemă importantă de sănătate publică, fapt pentru care asigurarea respectării principiilor fundamentale ale familiei, egalității de șanse între femei și bărbați în realizarea dreptului lor uman la viață fără violență determină scopul prevederilor legale în acest sens.

Înțelegerea la timp a caracterului acțiunilor infractorului, esența lor etico-morală și consecințele sociale, scopul și urmările violenței, portretul femeii abuzate și strategia de reabilitare a acesteia, este extrem de important. Necesitatea instruirii în acest domeniu se datorează modificării Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, rolul procurorului în investigarea unor asemenea cazuri fiind unul semnificativ.

Deși problema violenței în familie a fost recunoscută în calitate de problemă socială de aproape un deceniu, amploarea acestui fenomen indică asupra faptului că această problemă continuă să fie de relevanță majoră. În conformitate cu datele statistice estimate de către Organizația Mondială a Sănătății, la nivel global se atestă faptul că 35% dintre femeile care au fost sau sunt într-o relație au fost supuse violenței fizice sau sexuale din partea partenerului de viață. Statistica oficială a Consiliului Europei relevă că fiecare a patra femeie a avut de suferit în urma violenței fizice pe parcursul vieții, iar una din zece a fost supusă violenței sexuale [3].

Aproximativ 45% dintre femeile au suferit de vre-o formă de violență pe parcursul vieții. Estimările existente indică că între 12% și 15% de femei din Europa cu vârsta de peste 16 ani sunt victime ale violenței în familie. În conformitate cu studiul *Violența față de femei în Uniunea Europeană*, anual în Uniunea Europeană sunt înregistrate circa 3500 de decesuri asociate cu violența în familie, iar zilnic sunt înregistrate 9 victime, dintre care 7 femei.

Progresul semnificativ obținut în ceea ce privește abordarea violenței în familie în Republica Moldova este un fapt real, dar mai există încă numeroase lacune legale, instituționale și de politici care persistă și care trebuie abordate. În acest context este foarte important să dispunem de date și evidențe cu privire la prevalența violenței față de femei, factorii care determină acest fenomen, precum și impactul violenței asupra sănătății și bunăstării femeii și a familiei în general.

Pentru susținerea integrării pozitive a femeii în comunitate ar fi nevoie o monitorizare a situației familiei în perioada cât aceasta are o formă de protecție și pedesirea ambelor părți în cazul încălcării acesteia. Monitorizarea se necesită și după expirarea formei de protecție sau după părăsirea instituției ce-i oferă protecție. Pentru ca victimele să se reintegreze ușor în comunitate ar fi nevoie de lucrat intensiv cu rețeaua de suport al victimei. O încurajare victimelor ar fi crearea unei platforme de susținere a femeilor victime ce va consta din supraviețuitoarele violenței în familie.

În baza analizei materialelor din cadrul Instituției Publice Centrul de criză familiale Sotis și interviului cu asistentul social am contatat următoarele forme de integrare după plecarea din Centru:

Socială

Victima supusă violenței după reabilitarea deplină este aptă de contactare cu mediul social într-o formă benefică și favorabilă. Devine mult mai încrezută în sine și deja în perioada post-integratoare nu mai deține fobii și frică de comunicare cu semenii și restul societății, care îi erau interzise de agresor făcând-o să evite contra voinței rudele, prietenii, vecinii etc.

Profesională

Persoanele victime a violenței care sunt sistate de Centru în măsura posibilităților sunt susținute pentru a îmbrățișa o profesie. Iar în perioada încheierii contractului de rezidență și după plecarea

din Centru pot fi cu ușurință angajate în câmpul muncii. În momentul recrutării și selectării personalului la o anumită interpretare ele sunt deja pregătite din punct de vedere psihologic, social, organizatoric și pedagogic. Deoarece toate aceste aspecte s-au materializat în ședințele de informare și pregătire desfășurate în cadrul serviciilor printr-un program efectiv de integrare ce a cuprins următoarele obiective: asimilarea noului angajat în mediul profesional; acomodarea noului angajat la tradițiile echipei de lucru; adaptarea la noile sarcini de muncă și comportament ale colectivului; acumularea succesivă a deprinderilor practice; etc.

Educațională

Copii beneficiarelor pe perioada plasamentului sunt integrați în instituții școlare și preșcolare. Ceea ce urmează a fi frecventate și după plecarea din serviciu. Astfel oferindu-se dreptul copilului la învățare și integrare în grupul social conform vârstei deținute.

Medicală

Beneficiarele și copiii acestora sunt înscriși în momentul plasării la medical de familie. Iar în momentul părăsirii Centrului pot beneficia de servicii medicale la Centru Medicilor de Familie Nr.1 și în perioada post-integratoare.

Angajarea în câmpul muncii

Pe perioada rezidențială victima este ajutată să-și caute un loc de muncă în parteneriat cu ANOFM din mun. Bălți. După obținerea postului de muncă ea devine independentă financiar și își poate asigura un mod de viață decent. Multe din ele pleacă după câteva luni din momentul angajării deoarece își pot achita o chirie și pleacă din serviciu. După acest moment continuă munca aleasă și poate oferi strictul necesar copiilor ei.

Procesul de integrare a victimelor se realizează prin:

Instituirea și dezvoltarea Sistemului Național de Referire implică și crearea unor instrumente de lucru comune, unul dintre acestea fiind Planul de integrare.

Integrarea este un complex de măsuri, orientate spre repunerea persoanei supuse violenței în drepturile sale, restabilirea statutului social, precum și restabilirea/dobândirea capacităților de activitate vitală în societate.

Succesul integrării presupune obținerea unor rezultate pozitive, ca urmare a îndeplinirii unui șir de sarcini specifice (în acoperirea nevoilor și rezolvarea problemelor beneficiarilor) de către prestatorii de servicii (cum ar fi Centrul de criză familială Sotis) în procesul atingerii scopurilor integrării.

Succesul fiecărei intervenții identificate, estimate și oferite beneficiarului, va contribui la creșterea calității serviciilor nu numai în fiecare organizație în parte:

Succesul integrării precum și a experienței organizațiilor prestatoare de servicii pentru această categorie de beneficiari, denotă importanța lucrului în comun a beneficiarului cu managerul de caz nu doar la etapa de elaborare a Planului de reintegrare, ci și în procesul de evaluare rezultatului programului.

Procesul de integrare poate fi considerat reușit atunci când:

- Managerul de caz și beneficiarul recunosc că scopurile propuse au fost atinse;
  - Beneficiarul recunoaște restabilirea relațiilor sale cu familia extinsă
  - Beneficiarul este satisfăcut de viața (bunăstarea) sa;
  - Beneficiarul a devenit independent;
  - Beneficiarul a căpătat deprinderile necesare;
  - Beneficiarul nu raportează stări de anxietate, frică față de agresor.
- O asemenea abordare poate fi concordată și cu cele 5 semnificații ale integrării:
- Etapele
  - Scopurile
  - Rezultatele
  - Procesul complex
  - Complexul de servicii.

Integrarea trebuie să includă următoarele domenii: familia; educația/instruirea; profesionalizarea; integrarea economică; restabilirea relațiilor sociale și deprinderilor, a sistemului de valori.

Drept indicatori de succes în cazul integrării vor servi:

- menținerea contactelor pozitive cu membrii familiei, dacă violența nu a fost din partea unui dintre ei;
- educația;
- instruirea profesională și angajarea în câmpul muncii cu un salariu ce ar putea acoperi minimumul de existență a beneficiarului (și copiilor acestuia)
- profesionalizarea;
- nivelul de independență a beneficiarului la etapa de luare a deciziilor, rezolvării problemelor, stabilirea și menținerea contactelor sociale etc.
- restabilirea relațiilor sociale și a deprinderilor de viață;

Asistență umanitară în scopul susținerii procesului de integrare, în special la etapele inițiale, este necesară și recomandabilă oferirea pachetelor de asistență, ajutor umanitar.

În planul de integrare pot fi utilizate fișe privind evaluarea riscurilor, monitorizarea, asistența membrilor familiei etc.

Violența în familie este o problemă omniprezentă în toate țările lumii, cu consecințe grave în plan fizic, emoțional, financiar și social asupra victimelor, familiilor și societății în întregime. Marea majoritate a victimelor sunt femeile care se confruntă cu dificultăți în accesul la justiție și serviciile de asistență și protecție.

În multe societăți, inclusiv în Republica Moldova, inegalitățile de gen prezente și cultura dominării masculine le determină pe femeile să accepte, să tolereze și să raționalizeze violența în familie și să păstreze tăcerea despre aceste incidente. În plan internațional a fost recunoscută necesitatea unei abordări cuprinzătoare și multi-disciplinare pentru soluționarea acestei probleme sociale, iar rolul organelor poliției fiind unul decisiv în acest sens.

Adoptarea Legii Nr. 45 privind prevenirea și combaterea violenței în familie constituie un pas important în vederea stopării actelor de violență și marchează recunoașterea și începutul implementării de către Republica Moldova a angajamentelor internaționale de respectare a drepturilor omului. Astfel, legea stabilește un cadru de colaborare dintre diferite autorități responsabile și organizații non-guvernamentale în prevenirea și combaterii violenței în familie. Totuși, serviciile sociale și DASPF cât și organele de poliție au un rol cheie și ar trebui să fie mobilizate să devină mult mai eficiente în acordarea protecției pentru victime, să pună capăt lipsei de răspundere a abuzatorilor, să ofere acces la justiție și remedii juridice și să răspundă de o manieră adecvată.

Accentul sporit asupra femeilor în cazurile de violență în familie este determinat de inegalitatea relațiilor de putere între femei și bărbați care s-a constituit de-a lungul perioadelor istorice. Raportată la fenomenul violenței în familie, inegalitatea relațiilor de putere dintre femei și bărbați are repercusiuni majore asupra calității vieții membrilor familiei, afectând în mod special femeile și copii precum și șansele acestora de participare la viața socială și economică. Efectele psiho-emoționale și economice ale violenței asupra femeilor dar și aspectele ce țin de obstacolele social structurale (percepțiile stereotipizate privind rolul femeilor și bărbaților privind viața de familie, blamarea victimei de către societate, nivelul scăzut al încrederii în autoritățile cu competență în soluționarea cazurilor) limitează deciziile acestora de a solicita suport și protecție. Violența față de femei și violența în familie reprezintă una dintre cele mai grave și răspândite infracțiuni cu care se confruntă societățile contemporane, lezând drepturile și demnitatea umană a membrilor acestora.

Fenomenele respective persistă în toate statele lumii, indiferent de modul de organizare politică sau economică a acestora, bunăstarea societății, rasă, cultură.

BIBLIOGRAFIA:

1. Legea nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.

2. Raportul pentru anul 2020 cu privire la violența în familie și violența față de femei.
CHIȘINĂU 2021
3. Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023. pag. 3
4. Violența în familie și în bază de gen : (suport de curs) / Andrei Pădure, Arina Țurcan-Donțu; cu contribuția lui Sergiu Toma ; Centrul de Drept al Femeilor, PNUD Moldova. – Chișinău : S. n., 2022 (Bons Offices). – 179 p.